

Gnejs. Stenens höjd 2,65 m., bredd (över korsmitten) 1,28 m.; ristningens höjd 1,56 m., bredd (mitt för korsmitten) 0,23 m. — Ristningen är svårt skadad, särskilt på den yttre sidan (t. h. då stenen är rättvänd). Korset är även otydligt; enligt Brate var det alldeles borta.

Inskrift (med det inom [] supplerat efter Peringskiöld):

- a - ur · [au]k : ul . . . ristu : tin [:] þina · [eftir · - au - altar · mak ·] sin · k[upa]n · [i · uiki :]

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

... ok ... ræistu stæin þenna æftir ... , mag sinn goðan i Viki.

»... och ... reste denna sten efter ... , sin gode frände i Vik.»

Till läsningen: Runan 1 har möjligen varit **b**. 2 **a** och 4—5 **ur** äro säkra; 3 kan icke ha varit **s**. 10 **l** sannolik, men icke säker. Därefter är en runa (möjligen två) borta. 11—18 **ristu : tin** är ganska tydligt, men sedan följer en avflagring, där endast svagt 19—22 **þina** skymtar. Toppen av stenen med 23—27 **eftir** är avslagen. Av det följande 28—39 finnas endast svaga, otydbara rester i behåll. Säkert kan urskiljas 40—43 **sin · k** och 47 **n**. — Peringskiöld supplerar 1—10 **ialur · auk : iuki** och 28—36 **iauialtar**. — Dybeck: 1—10 - - **ur a . . . is-**; 23—27 **eft - -**, 28—39 . . . **ui . . .**. — Brate: 1—10 **asur auk : sueni**; 12 **e**.

Ordet **magr** betecknar som bekant frände genom giftermål: svåger, måg o. s. v. (jfr U 161, 167). 48—52 **i · uiki** tolkas av Peringskiöld: *i vigi* »in bello»; »sin måg som var en god krigzman». Detta är givetvis formellt möjligt. Uttrycket kan emellertid även vara en ortbeteckning: *i Vik* »i Vik» eller »i Viken». Så har det även tolkats av von Friesen, som förmodar, att det är Viggeby i Sänga sn som avses: »**uiki** skall nämligen möjligtvis utfyllas **uik(b)i**, då namnet direkt skulle motsvara det ovan nämnda Viggeby. Möjligt är emellertid också, att den raka stav som uppfattats som **i** i **uiki** är ett avslutningsstreck, med vilket ett likadant begynnelsestreck framför inskriftens första ord **asur** synes symmetriskt korrespondera. Om så är, skall här läsas **uik** = subst. *vík*, f., vilket också kan avse Viggeby utan tillagt *-by*. Viggeby ligger på andra sidan den smala långsträckta fjärden Långtarmen omedelbart norr om Ekerö, c:a 8 km fågelvägen från Stavsund.»

19. Älby, Ekerö sn.

Pl 9.

Litteratur: R. Dybeck, Runa (fol.) 1, s. 28; UFT h. 7 (1878), s. 54; E. Brate, Svenska runristare, s. 71, An-teckningar (ATA).

Äldre avbildningar: Dybeck a. a.; Brate 1901 (ATA).

Runstenen hittades »våren 1868, då rödjning verkställdes i jorden nedanför en bergshäll uti Älby gärde, norr om och nära häradsvägen». Dybeck lät »i juni månad samma år . . . lägga honom på hällen». Den står nu rest, säkerligen på samma plats, på en liten bergbacke omkr. 20 m. N om vägen mellan Nibble och Stavsund och omkr. 50 m. V om avtagsvägen till Nibble skolhus och Skytteholm.

Sandsten, delvis röd, delvis (på h. sidan) gulgrå. Höjd 1,26 m., bredd 0,96 m. Ristningen är väl bevarad och runorna alltigenom tydliga.

Inskrift:

: freystin : reisti : stein : þensa : eftir : hapska : faður sin :

5 10 15 20 25 30 35 40

Frøystæinn ræisti stæin þensa æftir Haðska, faður sinn.

»Frösten reste denna sten efter Hadske, sin fader.»

Till läsningen: Tydligt stungna äro 3, 10, 17, 21 **e**, 4 **y**. Däremot är 7 **i** icke stunget.

Om namnet *Frøystæinn* se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 75. Namnet 30—35 (ack.) **hafska** är icke känt från någon annan inskrift. Det är möjligen ett tillnamn *Hapski* (*Hæpski*), en bildning till substantivet isl. *háð*, fsv. *haþ*, n. 'hån, smälek, skymf'; den ursprungliga betydelsen har i så fall varit 'den förhånade, han som var föremål för hån och smälek' eller ock 'den hånfulle, han som brukar håna och smäda'. Anmärkningsvärd är i varje fall teckningen med **p**, bevarat framför **s**.

Ristningen är enligt Brate utförd av runristaren Torbjörn (se U 29, 37 m. fl.).

20. Färentuna kyrka.

Litteratur: L 339. J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 218; UFT h. 2 (1872), s. 26.

Avbildning: Teckning, osignerad, hos Peringskiöld a. a.

Fragmentet fanns, liksom U 21, enligt Peringskiöld i »Färentuna kyrkemur». Det har sedan ej kunnat återfinnas, men är förmodligen i behåll under rappningen.

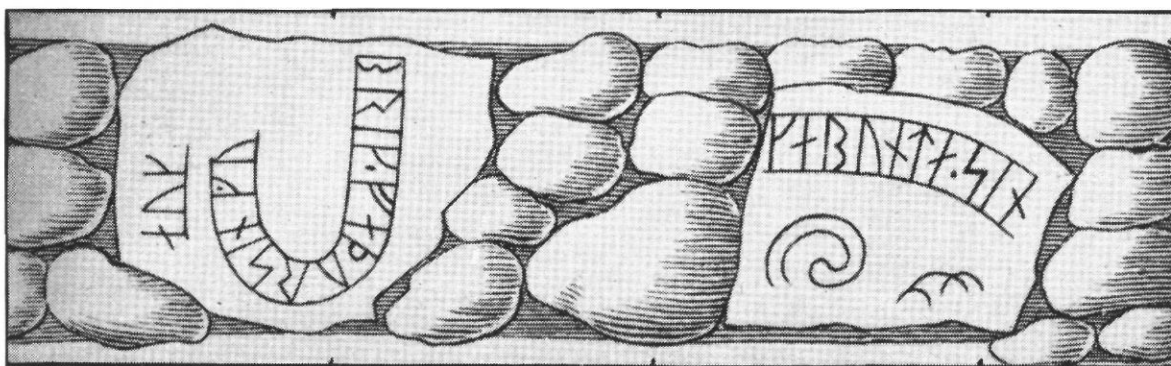

Fig. 16. U 20 och 21. Färentuna kyrka. Ur: J. Peringskiöld, *Monumenta*.

Inskrift:

ka bunta · sin

..., *bonda sinn*.

»..., sin make».

21. Färentuna kyrka.

Litteratur: L 338. J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 218; UFT h. 2 (1872), s. 26.

Avbildning: Teckning, osignerad, hos Peringskiöld a. a.

Fragmentet fanns enligt Peringskiöld i »Färentuna kyrkemur». Det har sedan ej kunnat återfinnas men är förmodligen i behåll under rappningen.

Inskrift:

auk

brik · faður sin gu

ok

-rik, faður sin ...

»..och...»

»-rik, sin fader ...»

De båda sista runorna **gu** kunna antingen vara början av ett **gupan** — sålunda »efter -rik, sin gode fader» — eller början av ett **gup** i en önskeformel »Gud hjälpe hans ande».